

Tasavvufun ve Tarikatların İslam'daki Yeri ve Deęeri

Tarikat nedir? İnsanlar neden tarikate mensuptur? Bir tarikate mensup olanlar başka tarikate geçebilir mi? Sizin mensup olduğunuz tarikatte diğerlerinden ne gibi farklılıklar vardır? İslâm'ın gelişmesinde tarikatlerin yeri nedir? Tarikat bizi nereye götürür? Bu soruların yanıtını ve buradaki bazı kişilerin bilgilendirilmesini rica ederim.

Resmî bir dilekçe gibi, altında pulu yok. Fakat dilekçe gibi bir şey yapmış. Allah razı olsun. Oradan başlayacağım; biterse biter, bitmezse canımız sağ olsun, ne olursa. “Ferman padişahın, dağlar bizimdir.” dediği gibi. Akşamlar bizim. Gündüz işte çalışsanız bile nasıl olsa akşamleyin buraya geliyorsunuz. Yavaş yavaş anlatırız. Eğer günler az kalmışsa hızlı anlatırız. Makine gibi tıklar tıklar, tıklar tıklar anlatırız, söyler geçeriz.

a. Tarikat Nedir?

Tarikat nedir?

Kelimenin anlamını anlatmaktan başlarsak kolay anlaşılabilir. Arapça'da *Tarikat*,

“yol” demektir. *Tarîk* “yol” demek, *tarikât* da onun benzeridir, aynı köktendir, aynı mânaya-dır: *Tarikât*, “bir çeşit yol” demek.

Bu neyin yoludur?

Allah’ın rızasını kazanma yoludur. Aslında biz hepimiz, bizi Allah yarattığı için Allah’ın sevgili kulu olmayı amaçlamalıyız. Allah bizi dünyaya imtihan için gönderdiğinden, imtihanı kazanmayı amaçlamalıyız. *Tarikât* bu imtihanı başarmanın yolu demektir. Çünkü herkesin tutturduğu bir yol vardır.

Genel olarak, din karşısında insanların tutumu iki türdür:

Bir; dini çok ciddiye alıp samimi olarak dini, hayatına kazandırmak, hayatını dini esaslara göre yaşamak. Bu yola *takvâ* yolu derler, samimi Müslümanlık yolu.

Birileri de vardır; *dinî* gerçekleri duyarlar, bilirler ama uygulamazlar.

Mesela namaz farzdır, hepimiz biliyoruz. Müslüman olup Türkçe bilip de namazın farz olduğunu bilmeyen bir insan düşünülemez. Herkes biliyor, namaz farzdır. “Sen müslüman

mısınız?” diye sorsanız; “Elhamdülillah müslümanım.” der.

Namaz farz mı?

Evet farz.

Allah Kur’an’da emretmiş mi?

Evet emretmiş.

Sen namaz kılıyor musun?

“Vallahi hocam, kusura bakma.”

Ben ne kusura bakayım; benimle ilgili bir şey değil ki!

Kılmıyor.

İnsanların bir kısmı işte böyledir; bazı şeyleri duyuyor, biliyor ama yapamıyor veya eksik yapıyor veya kusurlu yapıyor. Ama bazı insanlar böyle değildir. Bazı insanlar yaptığı şeyi güzel yapmak ister, tam yapmak ister. Sarıldığı bir şeyi çok güzel yapar, alır götürür.

Hiç şüphesiz ki bu iki yoldan, samimiyetle dini yaşamak istemek yolu daha doğrudur. Kur’an bize dinin emirlerini bilip yapmamak için gelmedi ki.

Ben Ankara'dayken, küçük kızımı İmam Hatip okuluna gönderiyordum "Okul aile birliği toplantısı var, siz de gelin." diye müdürden haber geldi. Ben de kızımın velisi olduğum için pazar günü İmam Hatip okuluna gittim. Geç kalmışız, toplantı başlamış. Biz kapıda, ayakta kaldık. Müdür kürsüye oturmuş, salon tıklım tıklım dolu. Müdür dedi ki;

"Arkadaşlar, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan emir geldi."

O zaman Milli eğitim bakanı general Hasan Sağlam. Emretmiş; İmam Hatip okulunda kızlar başlarını açacak. "Milli eğitim bakanlığından böyle emir geldi." dedi.

"Kızlar, sizin kızlarıңыз. Siz velisiniz. Ben de okulun müdürüyüm. Size tebliğ ediyorum. Böyle emir geldi." dedi.

Salondan birisi kalktı, biliyorum oto tamircisi, benim Volkswagen'im de arıza yaptıkça onu götürürdüm, tamir ederdi oradan biliyorum. Kalktı dedi ki;

"Mademki devletimiz böyle istiyor; o halde kızlar başlarını açsın." dedi.

Baktım, salonda, hava aşağı yukarı bu tarafa gidecek. Ben söz istedim.

“Müdür bey, ayaktakilerden birisi olarak konuşmak istiyorum!” dedim.

Devlet istiyormuş, Hasan paşa istiyormuş, “Hasan paşanın gönlü olsun.” diye ben kızımın başını açacakmışım.

“Buyurun!” dedi.

“Müsaade ederseniz arkadaşımıza bir soru sormak istiyorum.” dedim.

“Sorun.” dedi.

“Kardeşim.” dedim, “Sen kızını niye İmam Hatip okuluna gönderdin?”

Şöyle baktı, beni tanıdı.

“Hocam, ‘Dinini öğrensin.’ diye gönderdim.” dedi.

“Peki, ‘Dinini öğrensin de öğrendiklerini uygulamasın.’ diye mi gönderdin? Dinini öğrensin ama öğrendiklerini uygulamasın. Allah ile alay mı ediyorsunuz? Böyle saçma şey mi olur!”

Bu başörtüsünü kim emretmiş?

Kur'ân-ı Kerîm'de var:

“Hanımlara söyleyin; yukarıdan aşağıya başlarını örtsünler:”

يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ

Yühdnîne aleyhinne min celâbîbihinne.

“Çarşafalarını yukarıdan aşağıya kadar alsınlar.”¹

İranlılar gibi. İranlıları kimse sevmiyor ama en doğruyu yapan onlar. Ben de sevmeyebilirim, sen de sevmeyebilirsin.

Ama Kur'ân-ı Kerîm'de diyor ki;

Yüdnîne aleyhinne min celâbîbihinne.

“Cilbablarını başlarının üstünden aşağıya kadar alsınlar.”

İranlılar öyle yapıyor. Yukarıdan aşağıya bir örtü, onlar “çadır” diyorlar. Hakikaten çadır gibi her tarafı örtüyor; güzel örtü.

“Yok, hocam.” dedi, “Olur mu öyle? Allah'ın emirleri tutulacak.”

¹ 33/Ahzab, 59.

“Allah’ın emirleri tutulacak da, ‘Hasan paşa böyle demiş.’ diye siz niye geri adım atıyorsunuz? Hasan paşa öyle istemiş de siz kendiniz bunu istiyor musunuz?”

“Yok, hocam” dedi.

“Serbest olsanız siz kızınızın başını açar mısınız?”

“Yok, açmayız hocam, karımız da örtülü, kızımızın da başını açmayız. Ama mektep, ne yapalım, Hasan paşa istiyor.”

“Yok.” dedim.

“Onun isteği istek de senin isteğin istek değil mi? Hasan paşanın canı can da seninki patlıcan mı?”

Bu din, din bu. Hasan paşanın emriyle olmaz ki. Askerin emri gibi:

“Kıt’a dur! Sağa dön! Rap rap rap! Olmaz ki!”

“Siz dileğinizi karşı tarafa ilettiniz mi? Medeni dünyada bu böyle olur. Sen böyle istiyorsun ama ben de böyle diliyorum.”

Bak dilekçe. Osman kardeşimiz dilekçe vermiş, “Dilerim.” diyor. “Rica ederim.” diyor,

“Dilerim.” de demiyor. Komutan gibi söylemiş bu. Dilekçede dilemek vardır. Bu, kibarca emrediyor.

“Doğru, hocam.” dediler, benim ne demek istediğimi salondakiler de anladılar.

Ben dedim ki;

“Ben böyle her anlattığım şeyi bir olayla anlatmayı seviyorum; çünkü bu pedagojide, öğretimde önemlidir, hatırdadır. Öteki türlü unutulur. Misalle anlatmak, Kur’an’da da vardır. Allah neden Musa *aleyhisselam*’ın misalini veriyor, niye İbrahim *aleyhisselam*’ın misalini veriyor. İnsanlar misali kolay anlar; onun için.”

Dediler ki;

“Tamam hocam, o zaman fikrimizi söyleyelim. Olur, bu güzel, bak medeni bir davranış, vatandaşlık davranışı.”

Biz bir heyet kurduk. Heyette ben vardım, bazı doktor, mühendis arkadaşlar vardı, rahmetli bir profesör arkadaşım vardı. Hepimiz, on kişi, kalktık, İmam Hatip okulu velileri olarak bakanları dolaştık, ziyaret ettik.

“Böyle bir şey olmasın, bu bizim inancımız, biz böyle bir şeyi istemiyoruz, başlar örtülsün.” dedik ve başları örttürdük, açtırtmadık!

Hasan paşa hanımını örttürmeyebilir ama örtünenlere karışma hakkı yok.

Hatta hatta işin doğrusu şu:

Soracaksın:

İslâm'da örtünme var mı yok mu?

Soracaksın.

İslâm'da örtünme varmış.

Sen müslüman mısın?

Müslümansın.

O zaman örtüneceksin. Örtünemeyen, hesabını Allah'a versin.

“Yâ Rabbi! Ben şu sebepten örtünemedim.”

O kendisinin bileceđi bir Şey. Ama örtü-
neni engellemek ne laikliğe sığar, ne insan
haklarına sığar, ne hürriyete sığar.

b. İnsan Müslüman Olacaksa Tam Müslüman Olmalı ve Bunun Yolu

Tarikat konusunu anlatırken bu konuya
girdik. İnsan müslüman olacaksa bence tam
müslüman olmalı, tam yapmaya çalışmalı.

İslâm'ın emirlerini öğreniyoruz; çiğnemek
için mi öğreniyoruz? “Kur'ân-ı Kerîm, ayaklar
altında çiğnensin.” diye mi indirildi? “Emirle-
rim tutulmasın.” diye mi Allah emretti? “Ya-
saklarımı insanlar yapsınlar.” diye mi “şunlar
yasak” dedi.

Rica ediyorum, böyle bir Şey olabilir mi?

“Yasakları yapmasın.” diye Allah bu-
yurdu.

“İçki içmeyin, haram yemeyin, zina etme-
yin, faiz yemeyin!”

Büyük günahlar, küçük günahlar, “Ha-
rama bakmayın!” vesaire; bunlar yapılmaya-
cak.

Namaz kılın, oruç tutun, zekât verin, sadaka verin, merhametli olun, dürüst olun, doğru olun. Bunlar da Allah'ın emirleri; bunlar da tutulacak.

O halde biz, Allah'ın rızasını kazanma yoluna girmeliyiz. Yarım yamalak Müslümanlık yoluna değil de tam müslüman olma yoluna girmeliyiz. Tam müslüman olma yolu, tarikatte yapılır.

Neden?

Tarikat, tam müslüman olma yoludur da ondan.

Tam müslüman nasıl olunur hocam?

Bunun bir yolu yöntemi vardır; o yola gidersen o işleri yaparsan öyle iyi olur.

Peki, kısaca tam müslüman olmak nasıl olur?

Tam müslüman olmak; Kur'ân'daki emirleri tam tutmak, Kur'ân'daki yasaklardan tam kaçınmakla olur.

Bazı insanlar takvâ yolunu tutuyor, tam müslüman olma yolunu tutuyor. Bazıları da Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir, elbette affeder.” diye gidiyor.

Ya affeder ya affetmez; onu bilmiyoruz. Allah'ın işine karışmak, kulun haddi değildir. Ne yapacağını bilemeyiz. Yalnız bildiğimiz bir şey var: Peygamber Efendimiz'in zamanından şöyle bir hadise var:

Biz şimdi “Tevbe yâ Rabbi!” diyoruz, sanıyoruz ki tevbemiz kabul oldu.

“Tevbe dedim ya, daha ne istiyorsun hocam?”

Neredeyse horoz gibi, hindi gibi kabarcak;“tevbe dedim ya!”

Peygamber Efendimiz'in zamanında sahabeden üç kişinin tevbesi anlatılıyor. Tevbe sûresinin o isimle isimlendirilmesinin sebebinde, üç kişinin tevbe macerası hikâyeye ediliyor.²

Bir tanesinin hikâyesini anlatayım:

² 9/Tevbe, 106, 117-118

İsmi, Ka'b b. Mâlik el-Ensârî. Medine'den, Medine'nin ensârından bir soylu kişi. Olgun ve yetkin bir kişi. Şair. Hatırlı, eşraftan bir kimse.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Buyurun, düşmanla cihad var, hadi hazırlık yapın, savaşa gideceğiz.”

Herkes hazırlığını yapıyor. Eğeri sökükse onu diyor. Kılıcı körse onu biliyor. Oku yoksa ok tedarik ediyor, atı nalsızsa nallattırıyor. Hazırlık yapıyor.

Ka'b b. Mâlik *radiyallahu anh* hazretleri de sıkışıyor, hâlâ hazırlık yapmamış. Hâlâ eğer almamış, hâlâ kılıç tedarik etmemiş, hâlâ hazırlık yok.

Nihayet “Ordu yarın hareket edecek.” deniliyor. Medine-i Münevvere'de, olağanüstü bir telaş. “Yarına hazırlanırım.” derken o hâlâ hazırlanmamış durumda.

Ertesi gün oluyor, ordu harekete geçiyor; bu hâlâ Medine-i Münevvere'de.

“Neyse” diyor, “Benim bineğim süratlidir, ben bunların arkasından hızla giderim, yetişirim.” Bir iki gün de öyle geçiyor. Bu da “Şeytan insanı nasıl aldatıyor?” onun misalidir.

Şeytan insanı yavaş yavaş aldatır. Birden “Sen kâfir ol!” demez. Baktı, kuvvetli gördü mü yavaş yavaş, taksit taksit, posta posta aldatır.

“Yetişirim.” filan derken, aradan üç beş gün geçiyor, sonradan da; “Üç gün geçti, çok uzağa gitmişlerdir, artık onlara yetişemem.” diyor.

Taksit taksit aldatmanın misali.

Sonunda gitmiyor. Savaşa giden ordu, düşmanı arıyor fakat düşman karşılarına çıkmıyor, geri dönüyorlar. Savaş olmadan geri dönülüyor. Tabi gidenler Resûlullah’ın sözünü dinlediler, savaşa katıldılar, savaş olmasa bile sevabı kazandılar. Gitmeyenler de sorumlu oldular.

Bazıları geliyor, Resûlullah’a yalan söylüyor. Kitaplar böyle yazıyor. Onlar Medine’nin münafıklarıydı. Münafık; içinden inanmamış

ama “Müslümanlar biraz ağır bastırıyor.” diye, korkusundan; “Ben müslümanım.” demiş.

Onlar; “Yâ Resûlallah! Şöyleydi, böyleydi...” diyorlar.

Efendimiz sakın bir şekilde mazeretlerini dinliyor, kalkıp gidiyorlar.

Sıra Ka’b b. Mâlik el-Ensârî’ye geliyor. Sıra o geciken şaire geliyor. Resûlullah’ın yanına gidiyor;

“Yâ Resûlallah! Arkadaşlarımı dinledim, herkes bir mazeret uydurdu. Benim söz söyleme kabiliyetim yüksektir, ben şairim. İstesem ben de mazeret uydururdum ama vicdanım yalan söylemeyi uygun bulmuyor. Tembelendim, geciktim, ‘Sonradan yetişirim.’ dedim. Sonra da ‘Yetişemem.’ dedim. Şeytan beni aldattı, nefsim beni oyaladı, hata işledim yâ Resûlallah! Hiç sebep yok.” diyor.

“Gelemedim, işte böyle şeytana kandım.” diyor. Olduğu gibi itiraf ediyor. Bu da güzel. İnsan hiç olmazsa yalan söylememeli. Resûlullah’a yalan söylemek çok büyük suç. Başka bir insana yalan söylemek gibi de değil.

Efendimiz ona hiç cevap vermiyor. “Neyse, Allah affeder.” filan dese hani rahatlayacak. Öyle de demiyor Peygamber Efendimiz.

Neden?

Vahiy bekliyor. Bu kişinin durumu ne olacak?

Bu adam, Resûlullah’ın emrettiği bir savaşa katılmadı.

Bu olay yaygınlaşırsa ne olur?

Peygamberi dinlememenin cezası nedir?

“Bakalım bunun hakkında hüküm ne olacak?” diye Efendimiz vahiy bekliyor.

Sonra bir zaman geliyor, diyor ki;

“Kimse Kâ’b b. Mâlik ile konuşmayın!”

Konuşma yasağı koyuyor Efendimiz.

Acaba Allah buna kahır mı edecek, gazap mı edecek? Allah’ın iyi kulu mu kötü kulu mu?

“Kimse konuşmayın.” diyor.

Selam veriyor, selamını almıyorlar. Gittiği, karşılaştığı insanlara selam veriyor.

“Resûlullah konuşma dedi.” diye selamını almıyorlar.

Halbuki selam vermek sünnet, almak vacip. Ama Resûlullah “alma” deyince tabi almaları gerekiyor, almıyorlar. Bir zaman geliyor, Efendimiz diyor ki;

“Hanımıyla da aynı yerde kalmasın!”

Hanımından da ayrılıyor. Hanımı da kendisinden ayrılıyor. Boşanmak tarzında değil de, aynı odada yatmıyorlar, evde konuşmuyorlar.

Çok üzülüyor. Kimse kendisiyle konuşmuyor, söz söylemiyor, selamını almıyor, hanımıyla evde konuşma yok. Fevkalâde üzülüyor, çok pişman oluyor. Günlerce ağlıyor, namaza geliyor gidiyor, kimseyle konuşmuyor.

Bu sırada Kuzeydeki hıristiyan bir devletten, devlet başkanı kendisine mektup yazıyor. Ürdün’de ve Suriye’de “Gassani Devleti” diye bir devlet vardı. Hıristiyandı o zaman, Bizans’a bağlıydı. Onun hükümdarından bir mektup geliyor.

Diyor ki;

“Ey Ka’b b. Mâlik! Duyduğuma göre efendin senin kadrini bilmiyormuş, seni üzecek işler yapıyormuş. Biz seni severiz, bizim yanımıza gelersen izzet ve itibar görürsün. Buyur bekliyorum, gel.”

Onu da alınca; “Ne hallere düştüm? Nihayet bir hıristiyan hükümdarı beni çağırıyor. Resûlullah’ın gözünden düştüm.” diye, daha beter üzüyor.

“Bu da bir imtihan.” diyor, o mektuba da kızıyor. Çok ağlıyor, çok üzüyor.

Muhterem kardeşlerim!

Elli iki gün geçiyor Elli iki gün nasıl geçer düşünün. Bir ay geçecek. İki aya yakın bir zamanda, yaşadığınız bir ülkede şehirde kimse size selam vermeyecek; tek başınıza, şüpheli, şaibeli bir insan olacaksınız. Herkes size yamuk bakacak.

“Allah’ın ne biçim kulu, Allah’ın kahrına mı uğradı gazabına mı uğradı?” denilecek.

Hanımınız sizinle görüşmeyecek, “Resûlullah görüşme, dedi.” diyecek, Resûlullah sizi sevmeyecek

Çok korkunç bir şey! Çok ağlıyor, çok yalvarıyor. Ondan sonra âyet iniyor. Elli iki gün sonra Tevbe suresindeki âyet iniyor. O zaman o âyet inip de Resûlullah o âyeti ashâbına okuyunca, bir tanesi koşarak, bağırarak bunun mahallesindeki evine gidiyor:

“Yâ Malik! Yâ Ka’b b Mâlik! Müjde olsun, müjdemî isterim. Senin hakkında âyet indi, tevben kabul olundu, Allah seni affetti.” diye haber veriyor.

Şimdi ben bu olayı sizin dikkatinize sunuyorum. Yirminci yüzyılın zayıf müslümanları, İslâm’ı iyi bilmeyen Müslümanları, sanıyoruz ki;

“Tevbe yâ Rabbi!” deyince Allah bizi affeder. Halbuki tevbe zorlu bir şey. Kolay kolay ele geçmiyor.

Allah severse sever, ya sevmezse? Hangi merciye başvurabilirsin, kime derdini yanabilirsin, kime derdini açabilirsin?

Allah bir insanı sevmezse insanın hâli nice olur?

Onun için sözü Őu noktaya getirmek istiyorum. Kendim de öyle düşünüyorum, sizin dikkatinizi de o noktaya çekmek istiyorum: Allah'ın affedip etmeyeceğini kimse bilemez. Allah'ın rızasını kazanmaya çok çalışmalıyız ama Allah'ın kahrına uğramayacağımızı bilemeyiz.

Birisi Peygamber Efendimiz'in hizmetinde bulunuyordu da öldü. Öldüğü zaman birileri; "Allah rahmet eylesin, cennetlik olmuştur." dediler. Çünkü Peygamber Efendimiz'in ashabının yaşadığı zamanda yaşıyor ve Peygamber Efendimiz'e hizmette bulunmuş bir kimse.

"Hayır, o cehennemdedir!" dedi Peygamber Efendimiz.

"Neden?" dediler.

"Çünkü ganimet malından çalmıştı." dedi.

Eğer Allah bir günahtan dolayı cezalandırırsa o zaman insan cehenneme düşebilir.

Onun için dikkat etmeliyiz. Onun için tutturacağımız yol takvâ yolu olmalı. Bu işin şakaya gelir tarafı yoktur. Sen şaka yaparsın ama

Allah şaka yapmaz. Sen ciddiye almazsın ama Allah ciddiye alır. Millet bunu bilmiyor. İnsanın Allah'tan korkması lazım insanın.

Gevşek. “Allah affeder, Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir.”

Bir şey duymuşlar, tekrarlayıp duruyorlar ama Allah'ı, Allah'ın ne yapacağını bilemiyorlar ki.

Onun için hepimiz Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmalıyız. Bunun için Allah'ın sevdiği şeyleri yapmaya çalışmalıyız.

c. Allah'ın Rızasını, Sevgisini Kazanmanın Üç Yolu

Allah'ın sevdiği şeyleri üç başlık altında topluyorum. Üniversitede hocalık yaptığım için, altmış yaşına ulaşmış olduğum için, dini kitapları okumuş olduğum için; benim kafamda birikmiş olan bilgilerde çok sorularla karşılaşmış olduğumdan, çok vaazlar vermiş olduğumdan bilgilerimin özeti olarak size şunu söylemek istiyorum:

Allah'ın rızasını kazanmanın yollarını üç grupta toplayabiliriz:

Bir; ibadetleri yapmak.

Mutlaka Allah'ın emrettiği Őeyleri yapmalıyız. Namaz kılmalıyız, oruĥ tutmalıyız, hacca gitmeliyiz, zekâtımızı vermeliyiz, Allah'ın emretmiŐ olduğu vazifeleri yapmalıyız. Ćünkü emri tutmazsak Allah sevmez, biliyoruz. Gnahlardan da kaĥınmalıyız, haramlardan da kaĥınmalıyız. Ćünkü haramlardan kaĥınmazsak da Allah sevmez. Bunu ĥok kesin anlayabiliyoruz.

O halde bir, ibadet ve taat ile Allah'ın rızası kazanılabilir. Taat, "itaat" demek Allah'a itaat etmek. EmretmiŐse "peki" demek, yasaklamıŐsa "peki" demek. "Tamam yasakladın yâ Rabbi, tamam."

Peygamber Efendimiz iĥkiyi yasakladı, âyet indi, âyeti okudu. "İĥki haram kılınmıŐtır, yasak kılınmıŐtır." dedi. O zamana kadar iĥliyordu. Herkesin evinde iĥki bulunuyordu. Hepsi döküldü.

"Medine'nin sokaklarının kenarlarından sel gibi iĥkiler aktı." diye yazıyor kitaplar.

Resûlullah'ın sözünü hemen uyguluyorlardı.

Yolun birisi ibadet ve taattir. İbadet ve taatleri yapmalıyız. Bu da bir akşam sohbetinde özetlenemeyecek kadar geniş bir dosyadır.

Onun için ben size dergiler tarif ettim, bunları okuyun, kütüphanenizde kitaplar vardır, dinî kitaplar, onları okuyun. Radyo tarif ettim, o radyoyu dinleyin.

Bir yol bu:İbadet ve taat.

İkinci yol; günahlardan kaçınmak.

Günahlardan kaçınmalıyız. Çünkü günahlar insanı, Allah'ın sevmediği kul durumuna düşürür.

Gözümüzü harama bakmaktan sakınmalıyız, dilimizi yalandan sakınmalıyız, elimizi harama uzatmamalıyız. Allah'ın “günah” dediği şeyler nelerse duvarınızda bir listesi olmalı, onları yapmamalıyız, yapmamayı öğrenmeliyiz. Buna da takvâ deniliyor.

Takvâ “sakınmak” demek. Günahlardan sakınacağız, Allah'ın sevmediği bir şey yapmaktan kaçınacağız.

Üçüncüsü de; âyetleri ve hadisleri okursak Allah, güzel huylu insanları seviyor, güzel huyundan dolayı mükâfatlandırıyor; kötü huylu insanları da cezalandırıyor.

Birkaç misal vererek anlatayım:

Kadının birisi kediye kızmış, hapsetmiş. “Belki kendisini tırmaladı.” diye, “Belki çanağı devirdi.” diye, “Belki eti kaptı.” diye kediye kızmış. Nedense hapsetmiş, salıvermemiş. Kedi hapsedildiği yerde ölmüş.

Peygamber Efendimiz bundan dolayı o kadının cehenneme gittiğini bildiriyor.

Neden?

Kedi kıymetli olduğundan mı?

Biz icabında koyun kesiyoruz, icabında av avlıyoruz.

Neden?

Bir hayvan insandan daha değerli olduğundan mı?

Hayır.

Merhametsiz olduğundan. Acımadığı için kediye acımadığından, aç bıraktığı için. Zaten

Peygamber Efendimiz söylüyor. Kendisi yemek vermedi, salıvermedi ki hayvan kendisi avlansın, karnını doyursun. Aç bıraktı, merhametsizliğinden cehenneme gitti.

Demek ki kötü huy insanı cehenneme düşürebiliyor.

Bir keresinde Peygamber Efendimiz ashabıyla sohbet ederken; “Şimdi buraya bir cennetlik insan gelecek.” dedi.

Abdullah b. Ömer diyor ki;

“Etrafı gözlemeye başladım; kim gelecek, kim cennetlik? ‘Peygamber Efendimiz’in cennetlik dediği insan kimdir?’ diye merak ettim.”

Abdest almış birisi geldi. Aramızdan çok da tanınmış bir kimse değil. Gözümüze batan, dikkatimizi çeken bir kimse değil.” Diyor.

Bu olay üç defa olmuş. Nihayet o şahsın yanına gitmiş, demiş ki;

“Ben senin evinde kalmak istiyorum.”

Evinde kalmış.

“Acaba ne ibadet ediyor, ne dualar yapıyor da Allah’ın sevdiği kul olmuş, cennetlik olmuş? Öğrenmek istiyor.

Sıkı bir şekilde takip etmiş. Üç gün sonra diyor ki;

“Ben Resûlullah ile otururken ‘Şimdi cennetlik birisi gelecek.’ dedi. Ben de senin cenneti neden kazandığını anlamak için, senin hayatını takip etmek için evinde kaldım. Ama bizim bildiğimiz ibadetler dışında ayrıca benim bilmediğim bir şey yaptığını görmedim. Senin çok sevap kazanmana sebep nedir? Benim görmediğim başka bir şey var mı?”

“Yok.” diyor, “Benim hayatım böyle sade, senin gördüğün gibidir. Olağanüstü bir başka durum yok.”

“Peki öyleyse, Allah’a ısmarladık.” diyor.

Giderken arkasından sesleniyor.

“Ey Ömer’ in oğlu Abdullah, gel.” diyor. “Aklıma geldi. Ben kalbimden herkesin iyiliğini isterim, kimse hakkında kötülük düşünmem. Belki bundandır diyor. Yaptığımız işler aynı

ama belki benim yüksek sevap kazanmam bundan olabilir. Herkesin iyiliğini isterim, kimse- nin kötülüğünü istemem. Kalbim herkese karşı iyilik doludur.”

Demek ki iyilik istemek sevap kazandırıyor. Demek ki merhametsizlik insanı cehenneme atabiliyor.

O halde ibadetleri yapacağız, günahlardan kaçacağız, güzel huyları kazanmaya çalışacağız, varsa kötü huyları üzerimizden atmaya çalışacağız.

Bu kötü huyları da iyi huyları da bir liste halinde bilmemiz lazım. “Hangi huylar iyidir, hangileri kötüdür?” bunları da bilmeliyiz. “Hangi işler sevaptır, hangi işler günahtır?” bunları da bilmeliyiz.

Bunlara göre hayatımızı tanzim etmemiz gerekiyor.

Fakat bir insanın iyi huylu olması bir eğitim işidir, buna “ahlâk eğitimi” diyoruz, “tasavvuf eğitimi” diyoruz.

Bir insan durup dururken Yunus Emre olamıyor. Durup dururken Mevlânâ olamıyor. Durup dururken Hacı Bayram-ı Velî olamıyor. Herkes olamıyor. O devirde o bilgileri okuyan herkes Yunus olamıyor, herkes Mevlânâ olamıyor, herkes Hacı Bektaş olamıyor.

Fark nedir?

Aynı kitapları okuyan öteki insanlarla bunlar arasındaki fark nedir?

Bunlar tasavvufî bir eğitim görmüşler, ahlâk eğitimi görmüşler.

Mesela Yunus'un bir ilahisini şimdi okuyabiliriz. Her akşam üç ilahi okuyacağız. Bir tanesi şu olabilir.

Yunus Emre diyor ki;

Dövene elsiz gerek.

Sövene dilsiz gerek.

Derviş gönülsüz gerek.

“Dövene elsiz gerek” ne demek?

Kötüyle kötü olma, kavga edenle kavga etme, karşılık verme. Sövene karşılık verme.

Biraz sabırlı ol, öyle hemen sinirlenip kalbi kırılan, mukabele eden insan olma.

Ele geleni yersin.

Dile geleni dersin

Böyle dervişlik dursun.

Sen derviş olamazsın.

Ele gelen her şeyi yemeyecek. “Haram mı helal mi?” diye düşünecek. Dile, aklına gelen her şeyi söylemeyecek.

“Bu söylediğim doğru mu yanlış mı, karşımdakinin kalbini mi kırarım, yanlış mı söylerim?” diye düşünecek.

Bunları anlatıyor Yunus Emre, bunları uyguluyor.

Yunus bizden farklı bir insan. Yunus’un şiirlerini okursak önemli olarak ahlâkî bakımdan Yunus’un çok farklı bir insan olduğunu görürüz. Bizden farklı bir insan olduğunu; iyiliksever, cömert bir insan olduğunu görürüz.

d. Tasavvuf Eğitimi Nereden Alınır?

Onun için ne yapmamız gerekiyor?

Güzel huyları, bir tasavvuf eğitimini almamız gerekiyor. Bu da tarikat terbiyesini gerektiriyor.

Bunca yıl yaşadınız, Türkiye'yi de biliyorsunuz; böyle bir eğitimin verildiği bir mektep duydunuz mu?

Musiki eğitimi verilen yer var, “konservatuar” deniliyor. Resim öğretilen, heykel yapmayı öğreten yer var, “güzel sanatlar akademisi” deniliyor.

Ama bunun öğretildiği, insanı Yunus Emre yapan, insanı Hacı Bektaş-ı Velî, Hacı Bayram-ı Velî, Eşrefoğlu Rûmî, İsmail Hakkı Erzurumî gibi yapan, Mevlânâ gibi yapan bir eğitim nerede?

Vardı, kapandı. Tarikatlerin kapatılmasıyla kapandı. Eskiden bu eğitim vardı, şimdi yok. Varsa özel olarak var. Gizli gizli var. Hatta hükümet çatıyor, gazeteler çatıyor, kötülüyor ama yine aşağıda sessiz sedasız duyuyoruz ki geliniyor gidiliyor, böyle insanlar da var.

Böyle bir eğitimin olması gerekiyor. İnsanın içinin, vicdanının, kafasının eğitilmesi gerekiyor. Ahlâkının düzeltilmesi gerekiyor.

İnsanın içinde nefsi var, nefis dediğimiz bir varlık var. İnsana bir şeyler yaptırıyor. Birtakım kötü işleri teşvik ediyor; insanın canı çekiyor, istiyor yapıyor, dayanamıyor. “Nefsimi tutamadım.” diyor, “Kendime hâkim olamadım.” diyor. O nefsin terbiye edilmesi gerekiyor. İşte tarikat, “bu terbiyenin yapıldığı dinî okul” demek. Onun için tarikat olması gerekiyor.

Şimdi mesela bazı kimseler diyor ki;

“Peygamber Efendimiz’in zamanında tarikat yoktu.”

Vardı! Peygamber Efendimiz tarikatın şeyhiydi, ashab da dervişleriydi.

Şeyh ve derviş ne demek?

“Peygamber Efendimiz’in ashabını terbiye ettiği usulle müslümanları terbiye eden insan” demek.

Aslında Peygamber Efendimiz insanları nasıl eğitti?

“İlkokula gidin, ortaokula gidin, liseye gidin, diplomayı alın, karşıma gelin” mi dedi? “Size o zaman iş vereceğim” mi dedi?

Hayır. Onlarla beraber yaşadı, beraber yemek yedi, beraber oturdu, konuştu, ticaret yaptı. Dükkânlarına gitti, malların nasıl satılacağını söyledi, ailevî meselelerini düzenledi. Onların içinde toplumsal hayatı, ailevî hayatı, kişisel hayatı devam ederken onları eğitti.

Bu eğitim, okul eğitiminden farklı bir eğitimidir. Okul, insanı, belli saatlerde bilgilendirir. Alır, öğretir ama yetmiyor.

Onun için diyoruz ki mesela; “Bu adam aile terbiyesi görmemiş.”

Ailede okul yok ama anne terbiyesi, ailenin içindeki hava bir okul gibi insanı yetiştiriyor. Ailede baba neyse, tarikatte de şeyh müridi öyle yetiştiriyor. Babanın evladı yetiştirdiği gibi. Hatta onun için de bazı şeyhlere “baba” diyorlar. “Falanca baba, filanca baba” diyorlar; isim böyle geçiyor.

Demek ki tarikat; ahlâk eğitiminin, davranış eğitiminin, gönül eğitiminin, duygu eğitiminin yapılması için bir mektep imiş. Yunus

böyle yetişmiş. Tekkeye gitmiş, kırk yıl odun taşımış ama eğri odun taşımamış. Şeyhinin dediğini yapmış, derviş olarak çalışmış. Mevlânâ öyle.

“Mevlevî tarikatinde şöyle” diyoruz, “Kâdirî tarikatinde böyle” diyoruz vesaire. Ama sonunda insan; davranışlarını ayarlayabilen, güzel davranışlarda bulunabilen, nefesine hâkim, iradesi kuvvetli, Allah’ı seven, Allah’ın sevdiği bir insan olmak için bir eğitimden geçiyor. İşte o tasavvufî eğitimidir. Bunun da yolları, metotları vardır.

İnsan durup dururken “eğitil” dediğin zaman eğitilmiyor. “Eğitil” demekle insan eğitilmiyor. Eğitilmesi için zaman geçmesi lazım. Aile terbiyesi alması için aile içinde büyümesi lazım. Çocuk öksüzse, ana baba terbiyesi görmemişse; “Zavallı, öksüz, ne yapsın bir anne şefkati görmedi.” deniliyor.

Bir toplum içinde, nezareti altında, belli usullerle yetişmesi lazım. Bunların usulleri de yine Kur’ân-ı Kerîm’den ve Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerinden alınmış usullerdir.

Onun için bu eğitimleri görmek gerektiğinden insanlar tarikate mensupturlar.

“Tarikat nedir?” sorusunun cevabı böylece verilmiş oldu.

“Tarikate neden intisap edildi, insanlar niye tarikate mensup olmaya can attı?” buradan anlaşılmış oluyor.

Cumhuriyet kuruluncaya kadar bu çok iyi bilinen bir usuldü. Cumhuriyet kurulduktan sonra tekkeler kapatıldı, tarikatler kaldırıldı. Şeyh lakabı yasaklandı, paşa lakabı yasaklandı. İnsanlar laik bir eğitimle eğitime yönelindi. “Bunlar çağdışı eğitimidir.” denildi. Halbuki bunlar bizim geleneksel eğitimimizdi, Orta Asya’dan beri toplumumuzun içinde, halkımızı eğiten eğitimdi.

Biz halkımızla iftihar ediyoruz. “Türk halkı misafirperverdir.” diyoruz.

Allah Allah, Türk halkı misafirperver de İngiliz halkı niye misafirperver değil? İrlandalı niye başka türlü de, İskoç niye şöyle de, Alman niye Alman usûlü yapıyor da, Rus niye şöyle de, niye bizim Türk köylüsü böyle?

Çünkü aldığı eğitim var. O aldığı eğitim, misafire hürmet etmeyi kendisine öğretmiş, böylece o şey onun örfü âdeti olmuş.

Onun için bizim toplumumuz da olgun insan yetiştiren bir mâneviyat mektebiydi. Padişahlar dâhil bu eğitime girmişlerdi.

Mesela Sultan Ahmed, Aziz Mahmud-ı Hüdayî'nin dervişıydı. Sultan Abdülhamid, bir Şazelî şeyhinin dervişıydı. Sultan Murad, Sultan Bayezid, Fatih'in oğlu, hepsinin şeyhleri var. Sofular caddesinde, İstanbul'da tekkesi var. Hepsi bir büyük zâttan eğitim görmüşlerdir, ders almışlardır.

Ebü'l-Hasan-ı Harakânî Sultan Sencer'e nasihat edermiş. Kapıdan girdiği zaman Sultan Sencar korkudan ayağa kalkarmış, Ebü'l-Hasani'l-Harakânî hazretlerini tahtına oturtmuş.

O da; "Halka zulüm etme, haksız vergi alma, zevke safaya dalma, ümmete hizmeti ihmal etme." diye nasihat edermiş.

O da seviyor. Kendisine dobra dobra gerçekleri söyleyeni seviyor.

Onun için padişahıtan, vezirden, ahaliye kadar herkes bu eğitimi görüyordu. Diyebiliriz ki bizim ecdadımızın hepsi tasavvuf eğitimi görmüştür, görmeyeni çok azdır.

Ankara'ya bir Fransız profesör gelmiş. Ankara'da fakültedeki arkadaşlardan İbrahim Çubukçu var; -radyo televizyon yayınlarından belki hatırlarsınız- Fransızca bildiği için onu gezdirmekle görevlendirildi.

İbrahim Çubukçu; "Etnografya müzesine gittik, orayı geziyorduk. Fransız profesör dedi ki: 'İbrahim Bey, şu adam derviş. Git, sor istersen.'" "

İbrahim Bey çok tatlı dillidir, güleç yüzlüdür. Gitmiş; "Hemşerim, merhaba" demiş. "Nasılsın, iyi misin, nerelisin?" diye sorarak yumuşatmış. "Niye geldin, niye geziyorsun, ben de ilahiyattayım." demiş, "Hangi tarikate mensupsun?"

"Başından söylesem belki saklar, söylemez." diye düşünmüş; "Hangi tarikate mensupsun?" demiş. O da söylemiş.

"Hayretler içinde kaldım. Elin Fransızını benim halkımdan hangisinin derviş olduğunu,

hangisinin tasavvuf erbabı olduğunu uzaktan bakışından anlıyor.” diyor.

Tasavvufî terbiyesi insanın yüzüne, davranışlarına dahi akseder. Davranışı başka türlü olur, konuşması başka türlü olur, nezaketi başka türlü olur. Bu bir eğitim meselesi. Onun için eskiden bu eğitim vardı.

e. Gençleri Güzel Ahlaklı Yetiştirmenin Çözümü

Hatta bir profesör var, bizim Akra’da da konuşma yapıyor. Bursa İlahiyat’ta profesördü; “Yusuf Ziya Binatlı” dekanı, hukukçuydu. O diyor ki;

“Biz gençliğimizde Bayezid meydanında arkadaşımıza rastladığımızda ‘Nasılsın, iyi misin?’ diye konuşurken sorardık; ‘Hangi tekke-den feyiz alıyorsun mîrim?’ Şimdi millet birbirine; ‘Hangi takıma mensupsun?’ diye soruyor.” diyor.

“Hangi tekke-den feyiz alıyorsun?” ne demek?

“Hangi tekkeye devam edip terbiyeni oradan kazanıyorsun?” demek aslında. “Biz böyle

sorardık.” diyor. “O zaman gençler arasında töre, anânevî durum buydu.” diyor.

Genç bir terbiye görecek, usul erkân görecek, kapıdan girmeyi öğrenecek, selam vermeyi öğrenecek, büyüklere saygı göstermeyi öğrenecek, yer vermeyi öğrenecek, ibrikle eline su dökmeyi öğrenecek, havlu tutmayı öğrenecek; bunların hepsi bizim töremizde olan şeyler, tatlı şeyler, güzel şeyler. Keşke onların hepsi kalsaydı. “Bunlar nasıl millet” diye dünyanın ahalişi bizi görmeye gelirdi.

Biz onlara benzemeye başladık da ne oldu? Kendimizi kaybettik de ne oldu? Bizim kendimize göre bir usûlümüz vardı. Keşke İstanbul’da kadınların hepsi peçeteli, çarşafı, şemsiyeli olsaydı. Keşke japone kollu olmasaydı. Baldır bacak çıplak olmasaydı. Bu bizim anânevî tarzımız idi.

Şimdi ne oldu?

Şimdi gençler futbola sevk ediliyor; “Futbol oynayın, spor yapın.”

Ne oluyor?

Gençliđi anarşiden kurtaramıyor, çekemiyor.

Neden?

İnsanın bedeninin ihtiyaçları farklı, ruhunun ihtiyaçları farklı. Ruh sevgi ister, arkadaş ister, dost ister, dertleşecek kimse ister, terbiye ister, fedakârlık ister, zahmet ister, sıkıntı ister, ondan hoşlanır.

“Ben sıkıntı çekeyim ama ortaya bir güzel şey koyayım, memnun olurum. Oh terledim, ama çok şükür şu işi yaptım. Yoruldum ama çok şükür şu oldu. Para harcadım ama şu kadar insanı sevindirdim, şu camiye yaptım, şu hayrı işledim.” diye sevinir insan.

Masraf yapar sevinir, ter döker sevinir, yorulur sevinir.

Neden?

Onun ayrı mutluluğu vardır, mânevî mutluluk bu. İşte bu mâneviyat eğitimi tasavvufla sağlanıyor.

Şimdi biz bunları kaldırdık. Laik cumhuriyetin eğitimcileri sandı ki futbol oynatmakla,

spora sevk etmekle ve izcilikle gençler yerinde duracak.

Durur mu?

Durmaz.

İnsanın bir ruhu var, bir bedeni var. Bedenin ihtiyacı var, ruhunun ihtiyacı var. Onlar tatmin edilmeyince olmaz. Tarikat ve tasavvuf insanın mâneviyatını eğitiyor, ahlâkını eğitiyor, duygularını eğitiyor. Zarif insan yapıyor.

Tasavvuf erbabı evliyâullahın hayatını, dervişlerin hayatını okuyun; hayran kalırsınız. Yemez yedirir, giymez giydirir, hizmet eder.

Mesela birisi tasavvufu tarif ediyor. Ben de başka türlü tarif ettim, kayda girdi. Bu da iyi, Osmanlı şairlerinden birisi tasavvufu tarif ediyor, diyor ki;

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır.

Gül-i gülzâr olup hâr olmamaktır.

Kelimeleri açıklayayım.

Yâr olmak, “dost olmak.”

“Tasavvuf arkadaş olmaktır, dost olmaktır.”

Bâr, “yük” demek. *Bâr-ı gîrân*, “ağır yük” demek. *Bârgîr*, “yük taşıyan hayvan” demek, biz onu *beygir* yapmışız. Beygirin aslı *bârgîr*’dir, “yük taşıyan” demek.

“Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır.” dedik.

Dost olacaksın, arkadaş olacaksın ama arkadaşının ensesine binmeyeceksin, yük olmayacaksın. Onu suistimal etmeyeceksin, sömürmeyeceksin, ona ağırlık vermeyeceksin.

Tasavvuf yâr olup bâr olmamak. Dostluk yapacaksın, iyilik yapacaksın, arkadaşlık yapacaksın ama yük olmayacaksın. Tasavvuf da vermek var, almak yok, menfaat yok. Allah rızası için iyilik yapmak var.

Arkadaş olacaksın, seveceksin; yardım edeceksin, yardım edeceksin, yardım edeceksin ama almayacaksın. “Teşekkür ederim, istemem, sağol, sen ye.”

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır.

Gül-i gülzar olup hâr olmamaktır.

Gül bahçesinin gülü olmaktır ama diken olmamaktır.

Hâr, “diken” demek: Hı, elif, re. *Hâr* “diken” demek.

Gül-i gülzar olup hâr olmamak.

Tasavvufu böyle tarif ediyor. Tasavvufun mantığı budur. Bu beyit ana gayeyi güzel anlatıyor. Peygamber Efendimiz’in bize öğretmek istediği de budur.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Ey Ebû Hüreyre! Sana güzel huylu olmanı tavsiye ederim.”

“Güzel huylu olmak nasıl olur ya Resûlallah?”

Diyor ki;

وتصل من قطعك

Tasıl men kataake. “Senden alakayı kesene sen gidersin.”

O ahbaplık etmek istemiyor, kaçıyor senden, ahbaplığı bozmak istiyor, küsmek istiyor; hayır sen bozmazsın.

وتعطى من حرمك

Ve tu'tî men haramêke. “Sana vermeyene sen verirsin.”

وتعفو عن من ظلمك

Ve ta'fû an men zalemêke. “Sana zulmedenî affedersin.”

Hep karşılıksız. Hep diğergâm olmak.

Evet, üçüncü soru:

Bir tarikate mensup olanlar diğêr bir tarikate geçebilir mi?

Şimdi geçebilir.

Neden geçebilir?

Bazı insanlar tasavvufun ne olduğunu anlatmadan, çağırılan yolun ne olduğunu söylemeden bir tarikate çekiliyor:

“Hadi gel, bir tarikat varmış, şuraya girelim.”

Tamam, tevbe et bakalım karşımda. Estâğfirullah de, üç defa beş defa. Tamam, sen bizim tarikatten oldun. Adam sonradan anlıyor ki bu adam pek uygun bir adam değil.

“Şimdi benim hâlim ne olacak? Ben bağlandım.” diyor.

Bağlı olduğu yer anlatılarak, ne olduğu beyan edilerek, ne yapacağı bildirilerek, bilinçli olarak seçilmişse ve bağlı olduğu yer insanı hakikaten Allah’ın rızasına götürecek bir yer ise, imanını kuvvetlendiren ve Allah yoluna götüren bid’atlerden uzak, yanlışlıklardan uzak bir yol ise tamam. Ama yanlış bir yola girmişse...

Misyonerler, yehova şahitleri de ev ev dolaşıp insanları çağırıyorlar. Kapıyı çalıyor; “Biz diyor Allah’ın birliğine inanıyoruz, siz de inanıyorsunuz, bize gelin.” diyor.

O da kandırmaya çalışıyor; “Para da verimiz” diyor.

Almanya’da para verdiklerini de duydum.

Bilinçsiz olarak tanımadan girmişse doğru olan şeyi anladığı zaman doğruya geçmesi insanın hakkıdır; geçebilir.

Sizin mensup olduğunuz tarikatın diğerlerinden ne gibi farklılıkları vardır?

Bakın ben yanımda şu kitabı taşıyorum. Bu kitabın ismi *Muhtârü'l-ehâdîsi'n-nebeviyye*'dir. Hadis kitabıdır.

Bizim tekkemizde okunan ders kitabı, çok okunan kitap; *Râmûzü'l-ehâdîs* isimli bir kitaptır. O da hadis kitabıdır.

Bizim yolumuzun esası; Peygamber Efendimiz'in sünnetine, dinin aslına, Peygamber Efendimiz nasıl öğretmişse ona uygun İslâm'ı öğretmek ve o yolda yürümektir. En önemli prensibimiz bu. Resûlullah'ın yapmadığı, Resûlullah zamanında olmayan, sünnete aykırı olan, bid'at olan, yanlış olan şeyleri yapmamak, yoludur. Sünnet-i seniyyeye sarılmak, takvâ yolundan yürümek yoludur. Kur'ân-ı Kerîm'e, hadîs-i şerîfe bağlanmak yoludur.

Bazı şeyleri söyleyeyim:

Tarikatler çok. "İsim zikrederek bahsetmek de doğru olmaz." diye isim zikretmeyeceğim. Bazı olayları anlatayım.

Mesela Türkiye'de birisi bir adama bağlanmış. Ben şahsın ismini biliyorum. Bağlandığı şahsı da biliyorum. Eğer o şahıs bana gelseydi;

“Ben falancaya bağlandım, ne dersin?” deseydi bir şey diyemezdim. Ne diyeyim? Benim sözüm yanlış anlaşılır. Doğruyu söylesem de yanlış anlaşılabilir. Tereddüt ederdim.

Ama bu şahıs rüya görmüş. Rüyasında o bağlandığı tekkede, tekkesinde yangın çıkmış. Bu da yangını söndürmek için koşuşturmaya başlamış.

“Koşuşturdum, kova arıyorum, su arıyorum, bulunca dökceğim. Böyle koşuştururken Resûlullah ile karşılaşıyorum.” diyor.

Olmuş bir rüya bu, anlatan şahıs Muharrem isminde bir şahıs. Şehri söylemeyeyim. Biraz hocalığı olan, usûlü bilen bir kimse.

“Ya Resûlallah! Tekkemizde yangın çıktı, onu söndürmek için koşturuyorum.” deyince, Peygamber Efendimiz;

“Bizim öyle tekkemiz yok!” demiş.

Demek ki Resûlullah’ın sevmediği, razı olmadığı yanlışlıklar yapan bir yol.

“Nitekim ben birkaç sefer dine, sünnete aykırı yanlış bazı şeyler görmüştüm söylemiştim de umursamamışlardı.” diyor.

Sonra büyük şeyhe gitmiş. Bağlandığı şahsın, şeyhi de sağmış, ihtiyarmış, onu ziyarete gitmiş. “Ben böyle bir rüya gördüm.” demiş, o da; “Doğru görmüştün. Ben bu adama bir vazife vermiştim ama sonra hoşuma gitmedi, ondan vazifeyi de aldım. Ama o yine kendi bildiğine devam ediyor. Onun yolu doğru değildir, Resûlullah’ın sevdiği yol değildir.” demiş.

İşi temelinden kısa olarak anlatmamız gerekirse biz Allah’a inanmakla vazifeliyiz. Tamam, inandık; *Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah*.

Kur’ân-ı Kerîm’e bağlanmakla vazifeliyiz, kesin. Allah Kur’ân-ı Kerîm’i Peygamber Efendimiz’e indirdi, onu dinleyeceğiz. Peygamber Efendimiz’in sünnetine uymakla mükellefiz. Eğer bir yolda Kur’ân-ı Kerîm’e ve Peygamber Efendimiz’in sünnetine uymayan haller varsa oradan ayrılmak lazım.

Herkes yolunu methediyor ama ölçü bu. Kur’ân’a uygunluk, sünnete uygunluk. Bunlar varsa güzel. Bunlar yoksa Resûlullah kabul et-

mez, Allah da kabul etmez. Yanlışıkların yapıldığı bir yer feyizli, bereketli, mübarek bir yer olamaz.

Onun için Kur'ân'a dayalılık esastır, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uymak esastır.

Bizim tekkemizin tarihler boyu, tarih kitapları da böyle yazar.

Hürriyet gazetesi tarikatlerle ilgili bir küçük kitapçık çıkarmış, Yaşar Nuri Öztürk'e yazdırmış, ben o kitabı gördüm, tarikatları anlatıyor, çoğunu methediyor.

“Mesela Mevlevîlik musikiye sanata yakındır.” diye methediyor da, “Nakşibendîlik biraz köktendinci, gerici bir tarikattır.” diyor.

Ama o kötüleme aslında bir metih. Çünkü kökten dinci olunca, Kur'an'a hadise bağlı olunca doğru olan şey olmuş oluyor. Tarih boyunca da böyle olmuştur. Bizim şeyhlerimiz, büyüklerimiz Kur'ân'ı anlatmışlardır, Kur'ân'a çağırmışlardır, Peygamber Efendimiz'in sünnetine çağırmışlardır. Bid'atlerin karşısına çıkmışlardır.

Mesela İmam-ı Rabbanî Efendimiz meşhurdur. Ekber Şah zamanında, Hindistan'da yaşamış. Adam dini değiştirmeye kalkınca karşısına çıkmış, itiraz etmiş, gerçekleri anlatmış, hatta hapse girmiş ama yine de doğruyu söylemiş. Bizim yolumuz budur.

f. İslam'ın Gelişmesinde Tasavvuf'un Yeri

İslâm'ın gelişmesinde tarikatlerin yeri nedir? Tarikat bizi nereye götürür?

Tarikat bizi Allah'ın sevdiği kul olmaya götürür, Allah'ın evliyâsı olmaya götürür, cennete götürür. Tarikatler tarih boyunca insanları cennetlik, evliyâ, mübarek insan olmaya sevk etmiştir. Tarikate bağlı insanlar akıllı, uslu, ahlâklı, edepli, vicdanlı, saygılı olmuştur. Güzel ahlâkla yaşamıştır. Herkesin sevgisini, rızasını kazanmıştır.

Bunu nasıl anlayabiliriz, misalleri nelerdir?

Alın Feridüddîn-i Attar'ın yazdığı *Tezki-retü'l-Evliyâ* kitabını; alın daha başka şahısların hayatlarını anlatan, doğru bilgiler veren kitapları; orada görürsünüz. Tarikat bir insanı

nasıl bir insan hâline getiriyor. O eğitimi görmeyen bir insan nelerden mahrum kalıyor.

Onun için insanın bu eğitimi kendisinin de görmesi lazım.

Bir hayvan kesilmiş ise kesilen hayvan yenilebilir. Kesilmeden öldürülmüş hayvan, mundar oluyor, yenilmiyor. Kesen ehli kitap-tan ise Allah'a inanan bir kimse ise kestiği yenilebilir. Buna göre "Bu tavuğu herhalde öyle bir yerden almışlardır." diye tahmin ediyoruz, "Kesilmiştir." diye tahmin ediyoruz. Ama daha garantili olması için ne yapmak gerektiğini söyleyelim

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
29 Rebîü'l-Âhir 1418 /
02.09.1997
İngiltere

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

